

Список використаної літератури

1. Heuberger R.A. Preferred sources of nutrition information: contrasts between younger and older adults / RA. Heuberger, L. Ivanitskaya // J. Intergenerat Relation. – 2011. – Apr;9(2). – P. 176-90.
2. Davies K. The information-seeking behaviour of doctors: a review of the evidence / K. Davies, J. Harrison // Health Info Libr J. – 2007. – Jun;24(2). – P.78-94.
3. Bansal A. S. Medical students' views on the teaching of immunology / A.S. Bansal // Acad. Med. – 1997. – 72(8). – P.662.
4. The patient-doctor relationship and online social networks: results of a national survey / G.T. Bosslet, A.M. Torke, S.E. Hickman, C.L. Terry, P.R. Helft // J. Gen. Intern. Med. – 2016. – P. 19-21.
5. Jamaludin T.S. Usage of internet for academic purposes on university students' achievement: a literature review / T.S. Jamaludin // Nurs. Health Care Int. J. – 2018. – 2(1).
6. Lee A.Y. Medical Students' Learning Experiences And Perceptions Of Immunology / A.Y. Lee, B.S. Malau-Aduli // The Internet Journal of Medical Education. – 2013. – Vol. 3, Num. 1. – P. 1-13.
7. Shahibi M.S. The influence of internet usage on student's academic performance / M.S. Shahibi, K.N. Rusli // Int. J. Acad. Res. Business Soc. Sci. – 2017. – Oct;1;7(8). – P. 873–878.
8. Piskurich J.F. Integrating immunology into a clinical presentation-based medical school curriculum / J.F. Piskurich // J. Immunol. – 2009. – P. 182 (Meeting Abstracts 1) : 37.4.9.
9. Purcell G. The quality of health information on the internet: As for any other medium it varies widely; regulation is not the answer / G. Purcell, P.Wilson, T. Delamothe // Br. Med. J. – 2002. – Mar 9;324 (7337). – P. 557–8.
10. Raikos P. How useful is YouTube in learning heart anatomy / A. Raikos, P. Waidyasekara // Anat. Sci Educ. – 2014. – 7(1). – P. 12–8.
11. Effectiveness of an educational video as an instrument to refresh and reinforce the learning of a nursing technique: a randomized controlled trial / L. Salina, C. Ruffinengo, L. Garrino [et al.] // Perspect Med Educ. – 2012. – May;1(2). – P. 67–75.
12. Wood E.J. Immunology for medical students / E.J. Wood, R. Nairn, M. Helbert // Biochem. Mol. Biol. Edu. – 2003. – 31(2). – P. 156-7.

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ
ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Марченко І.Я., Шундрік М.А., Ткаченко І.М., Браїлко Н.М.

Українська медична стоматологічна академія

Способи навчальної діяльності студентів при вивченні предмета «Терапевтична стоматологія» виробляються під впливом властивих людині стилів кодування і переробки інформації та стратегій навчання, які безпосередньо залежать від характеристик навчальної ситуації й своєрідності навчальної мотивації особистості. У статті наведено приклад використання навчальних стратегій для підвищення ефективності занять із терапевтичної стоматології.

Ключові слова: навчальні стратегії, терапевтична стоматологія, навчальна діяльність студентів.

Methods of students' educational activity during "Therapeutic dentistry" studying are made under the influence of the inherent styles of information coding and processing and learning strategies that are directly dependent on the characteristics of the educational situation and the peculiarity of the educational motivation of the individual. The article provides an example of the using of training strategies to improve the effectiveness of training in therapeutic dentistry.

Keywords: educational strategies, therapeutic dentistry, students' educational activity.

Особливістю сучасних змін є шалена швидкість, із якою покоління ідей і речей змінюються в часі частіше, ніж покоління людей. За останні кілька десятиків років людство отримало 80% знань, якими воно володіє, швидкість пересування зросла в тисячу разів, а швидкість зв'язку – у мільйон [4].

Такі стрімкі зміни в суспільстві вимагають змін у системі освіти. Сучасна концепція підготовки здобувачів вищої медичної освіти спрямована на формування компетентностей конкурентоздатних фахівців. Це передбачає подальший розвиток вишівської науки, підвищення на цій основі наукової кваліфікації викладачів, акцент на самостійну роботу студентів і пов'язану з цим перебудову власне характеру викладання. Мова йде про формування нового типу студента і викладача та їхню співпрацю. Ці зміни в суспільстві вимагають і нових підходів до викладання дисципліни «Терапевтична стоматологія» відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» для набуття студентами загальних і спеціальних компетентностей [3].

Погляд на стиль навчання як на результат інтеграції різних форм індивідуального досвіду дозволяє на якісно новому теоретичному рівні розділити поняття когнітивного стилю і стилю навчання. Когнітивні стилі – це високо-організований механізм регуляції інтелектуальної діяльності, вплив якого виявляється в широкому спектрі ситуацій (у тому числі навчальних). На нашій кафедрі ми вивчали це питання і показали, що проведення практичних занять передбачає варіативність залежно від переважного стилю кодування інформації студентів. Отримана в ході практичної роботи емпірична інформація для студентів, які опанували теоретичну інформацію, є підтвердженням теоретичних знань, а для студентів із предметно-практичним стилем кодування інформації – підтвердженням висунутої ідеї й базой для вивчення теорії. Отже, одна і та ж медична інформація засвоюється студентами за різними схемами. Для студентів, які володіють словесно-символічним і візуальним стилями, – за схемою: словесно-символічне уявлення → графічне представлення → предметне уявлення. Для студентів із предметно-практичним стилем кодування інформації: предметне уявлення → графічне представлення → словесно-символічне уявлення. Ось чому для студентів із предметно-практичним стилем кодування особливо важлива практична робота спільно з викладачем (а виконання деяких нескладних маніпуляцій – і самостійно). Це момен-

тально підвищує мотивацію до здобуття достатнього обсягу теоретичних знань [2].

Стили навчання – це, радше, навчальні стратегії, які характеризують дії індивідуума у відповідь на вимоги конкретної навчальної ситуації. Отже, стилі навчання (або індивідуально-своєрідні способи навчальної діяльності) за своєю природою безпосередньо залежать від особливостей освітньої технології (у тому числі різних характеристик навчальної ситуації і своєрідності навчальної мотивації особистості, а також методів навчання, типів навчальних ресурсів, позиції викладача тощо).

Ефективність будь-якого заняття залежить від того, як швидко студенти, які прийшли на заняття, не просто фізично будуть із вами в одному приміщенні, а прагнутимуть чомусь навчитися і стануть готовими брати активну участь у процесі навчання. Студенти часто приходять до нас зі своїми проблемами, думками, невирішеними питаннями. Як правило, перші п'ять хвилин заняття відводяться на перевірку присутності, визначення актуальності теми, огляду домашнього завдання. Ця ситуація дуже схожа на ту, коли ви починаєте читати новий роман, відкриваєте книгу і читаєте перше речення. Якщо автору твору вдалося вас зацікавити першими рядками, то є надзвичайно висока вірогідність, що ви захочете дочитати і пережити з автором його твір до кінця. Такий же принцип підвищення ефективності занять із терапевтичної стоматології ми використовуємо для початку занять. Це запозичено нами від Джеймса М. Ланга, який описує подібні стратегічні підходи в книзі «Small changes in teaching: the first 5 minutes of class».

1. Починаємо заняття із запитання, краще глобального, але з теми поточного заняття. Наприклад, при вивченні теми практичного заняття «Карієс зуба. Визначення поняття. Статистичні показники карієсу зуба. Класифікація карієсу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба» ставимо запитання «Чому в деяких верств населення, наприклад, людей без постійного місця проживання, ласунів солодкої та борошняної їжі, людей, які не стежать за гігієною порожнини рота, є індивіди з абсолютно здоровими зубами?» Це одразу привертає увагу студентів, спонукає до концентрації, активує мозкову діяльність, змушує аналізувати і шукати пояснення.

2. Звертаємося до попередньо вивченого матеріалу. Яка відмінність чи складність сьогоденного завдання? Наприклад, як на інтесивність карієсу впливає погана гігієна порожнини рота, вуглеводна дієта тощо. Чим частіше студенти звертаються по інформацію, ідеї й навички до пам'яті, тим краще вони її опановують. Джеймс Ланг пропонує використовувати "retrieval practice" (практика отримання). Будь-яка спроба пригадати матеріал, не використовуючи конспекти чи підручники, буде ефективно сприяти засвоєнню [1]. Викладачам варто цим користуватись. Звертаємо увагу на те, щоб студенти пригадували матеріал без конспектів, підручників тощо. Така п'ятихвилинна практика допоможе студентам пригадати вивчений матеріал і під час тестування й іспитів.

3. Активуємо знання, засвоєні в попередньому семестрі (році). В обраній для прикладу темі це знання з клінічних особливостей гістологічної будови твердих тканин зуба (емалі, дентину), їхнього хімічного складу, особливостей будови.

4. Записуємо відповіді. Усі перші три стратегії будуть найбільш ефективними, якщо записувати відповіді. Ви можете збирати відповіді чи ні, студенти можуть писати відповіді в зошиті чи на комп'ютері – це ваш вибір. Є кілька умов: по-перше, треба визначити час написання відповідей (від 5 - 10хв), по-друге, студенти обов'язково чекають на вашу реакцію (feedback), тож якщо ми не збираємо відповіді на перевірку, переглядаємо їх у кожного особисто в аудиторії відразу. Відповідно до регламенту практичного заняття на це відводиться 20 хвилин навчального часу. Ця стратегія сприяє розвитку таких загальних компетентностей як здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу інформації, здатність застосовувати знання на практиці тощо.

Інші 60 хвилин відводяться оволодінню практичними навичками, які передбачені навчальною програмою. У даному випадку проводиться визначення структурно-функціональної резистентності емалі шляхом проведення ТЕР-тесту.

Наприкінці заняття обговорюються можливі варіанти впливу на покращення резистентності твердих тканин зуба, що заохочує до вивчення наступних тем і сприятиме розвитку спеціальних компетентностей, а саме: оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень, планування і проведення заходів із профілактики стоматологічних хвороб.

Отже, способи навчальної діяльності студентів виробляються під впливом властивих їм стилів кодування і переробки інформації, постановки і розв'язання проблем, пізнавального ставлення до світу і стратегії навчання. Конкретний студент у реальній навчальній діяльності демонструє не окремі навчальні й пізнавальні стилі, а індивідуальний пізнавальний стиль на певному рівні його сформованості, який у межах свого розвитку виступає як ієрархічно організована, багатостороння форма інтелектуальної поведінки, що гнучко змінюється.

Список використаної літератури

1. Lang Small Teaching: Everyday Lessons from the Science of Learning/ USA- Edition Jossy-Bass, 2016. – 260 p.
2. Марченко І. Я. Теоретичні основи підвищення ефективності засвоєння знань у стоматологів залежно від когнітивних стилів студентів / Марченко І. Я., Марченко В. Ю., Шундрік М. А. // Матеріали навчально-методичної конференції «Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів». – Ч. II. – Полтава, 2010. – С. 18-19.
3. Терапевтична стоматологія. Примірний програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти / [Петрушанко Т.О., Ткаченко І.М., Іленко Н.М., Марченко І.Я.] – К., 2018. – 72 с.
4. Сохань Л.В. Життєва компетентність особистості / Сохань Л.В., Єрмакова І.Г., Несен Г.М. – К.: Богдана, 2003.